

171 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Adalet Komisyonları Raporları (1/209)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Başkanlığı

Sayı : 71-1871/6360

29 . 11 . 1974

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 28.11.1974 tarihinde kararlaştırılan «171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanuna bazı maddeler eklenmesi hakkında Kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Ord. Prof. Dr. Sadi Irmak

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Anayasamız, fertlere tanımış olduğu hak ve hürriyetler arasında toplantı ve gösteri yürüyüşü yapmak hakkını 28 nci maddesinde düzenlemiş ve herkesin, önceden izin almaksızın, silâhsız ve saldırısız toplanma ve gösteri yürüyüşü yapma hakkına sahip olduğunu, bu hakkın ancak kamu düzenini korumak için kanunla sınırlanabileceğini ifade etmiştir.

Bu amaçla yürürlüğe konulan 10 Şubat 1963 tarihli ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Hürriyeti hakkındaki Kanunun uygulama süresi içinde boşluk görülen hususların giderilmesi ve aksaklık doğuran bazı hükümlerinin değiştirilmesi zorunluluğu karşısında çıkarılan 19.6.1973 günlü ve 1742 sayılı «171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun» un bazı hükümlerinin Anayasaya aykırı olduğu iddiasıyla açılan iptal davası sonunda Anayasa Mahkemesince 14.3.1974 gün ve Esas : 1973/33, Karar : 1974/9 sayı ile verilen «biçim yönünden Anayasaya aykırı olması dolayısıyla 1742 sayılı Kanunun tümünün iptaline, iptal hükmünün gerekçeli kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine» karar verilmiş bulunmaktadır.

17.6.1974 günlü ve 14918 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan bu karar muvacehesinde belli edilen süre içinde günün şartlarına uygun hükümler getirilmesi amacıyla bu tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — 171 sayılı Kanunun, 1742 sayılı Kanunla değiştirilen ve iptal kararı gereğince yürürlükten kalkacak olan 7 nci maddesinin yerine, aynı esaslar dahilinde yeniden düzenlenen madde eklenmektedir.

171 sayılı Kanunun değişiklikten önceki 7 nci maddesine göre, toplantıdan önce mahallî mülkiye amirliğine beyannamenin verilmesi için tanınan 48 saatlik sürenin, hafta tatilinin iki güne çıkarılması nedeniyle, bilhassa büyük illerde, beyannamenin alınmasını müteakip idarece yerine getirilmesi zorunlu bazı işlerin yapılmasına kifayet etmeyeceği anlaşıldığından, bu sürenin 72 saat olarak tespiti gerekli görülmüştür.

Diğer taraftan, kanunla kendilerine toplantının sükun ve düzenini ve beyannamede yazılı maksat dışına çıkılmamasına sağlama görevi verilen, bu görevin ihmalinden dolayı bu tasarı ile ceza sorumluluğu kabul edilen idare heyetinin, adı itibarıyla dernek organlarıyla karıştırıldığı görüldüğünden, bu heyete giren üyeler «Toplantı Yöneticisi» olarak adlandırılmış ve görev ve sorumluluklarının önemi gözönüne alınarak bu kişilerde bazı niteliklerin aranması ve kimliklerinin toplantıdan önce idarece bilinmesinde çeşitli faydalar bulunan bu kişilerin görevi kabul ettiklerine dair imzalarını taşıyan bir belgenin, beyannameye ekli olarak verilmesi uygun görülmüştür.

Madde 2. — 171 sayılı Kanunun «İdare Heyeti Teşkili ve Görevleri» başlıklı olup 1742 sayılı Kanunla değiştirilen ve iptal kararı gereğince yürürlükten kalkacak olan 8 nci maddesi yerine eklenen bu maddede, bir toplantının sükun ve düzen içinde geçmesini sağlamak üzere seçilen ve kimlikleri idareye bildirilen toplantı yöneticilerinin görev ve sorumlulukları açıklıkla belirtilmektedir.

Mevcut 8 nci maddeye nazaran farklılık, bir toplantının sükun ve düzen içinde yapılmasında görev alan toplantı yöneticilerinin, toplantı mahallinde her zaman hazır bulunmalarını sağlamak üzere tertip heyetine sorumluluk yüklenmiş olmasıdır.

Maddenin birinci fıkrasında, tertip heyetinden ve yöneticilerden belli sayıda kişinin toplantı yerinde bulunacağı, bulunmadığı takdirde toplantının yapılamayacağı esası konulduğuna göre, bu kişilerin o yerde hazır bulundurulması ayrı bir önem kazanmakta ve kanunun öngördüğü bu sistemin işleyebilmesi için tertip heyetinin konu ile ilgilendirilerek sorumlu hale getirilmesi bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

Madde 3. — Tasarının bu maddesi 171 sayılı Kanunun 1742 sayılı Kanunla değişik 9 ncu maddesinin yerine, aynı metni bir hüküm ilâvesi ile 9 ncu madde olarak eklemek amacını gütmektedir.

171 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinde 1742 sayılı Kanunla yapılan değişikliğe göre, maddeye bir fıkra eklenerek, Hükümet Komiserine, toplantının safahatını imkân nispetinde teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve film makineleri gibi araçlarla tespit ettirebilme yetkisi verilmek suretiyle, bir toplantı veya gösteri yürüyüşü sırasında vukubulan kanuna aykırı fiil ve hareketlerden doğan suçluluğun tespiti için mahkemelerce de itibar edilecek sağlam delillerin elde edilmesi sağlanmıştır. Tasarının bu maddesi aynı hükmü muhafaza ederek yenilenmektedir.

Maddeye eklenen yeni hüküm, toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde görevlendirilecek Hükümet Komiserine ücret ödenmesiyle ilgilidir.

Kamu düzeninin korunması Devletin başta gelen görevi olduğuna ve esasen Kanunun koyduğu sınırlar içinde toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin düzenleniş ve yapılmasında öngörülen kuralların, bu görevin gereği şekilde yerine getirilmesi amacına yönelik bulunduğu göre, toplantı ve yürüyüşlerde Hükümet Komiseri olarak görevlendirilerek Devlet otoritesini istimal yetkisine sahip kılınan Devlet memurunun, asıl görevi dışında ve uygulamada görüleceği gibi çoğu kere hafta tatili günlerinde yaptığı bu hizmetin karşılığı olarak Devlet bütçesinden ücret verilmesi gerekli görülmüş, bu ücretin miktarı ve yer alacağı bütçe yönünden 1630 sayılı Dernekler Kanununun 58 nci maddesine atıf yapılmıştır.

Madde 4. — 171 sayılı Kanunun 1742 sayılı Kanunla değiştirilen ve iptal kararı gereğince yürürlükten kalkacak olan 10 ncu maddesinin yerine, değişiklikten önceki madde aynen konularak, toplantının, tertip heyetince geri bırakılmasında uygulanacak usul gösterilmektedir.

Madde 5. — 171 sayılı Kanunun 1742 sayılı Kanunla değiştirilen ve iptal kararı gereğince yürürlükten kalkacak olan 11 nci maddesinden, bir fıkra çıkarılmak suretiyle aynı madde eklenmektedir.

171 sayılı Kanunun 11 nci maddesinin ilk fıkrasındaki «yürüyüşe geçmek için seçilecek toplanma yeri ile takip olunacak yol ve dağılma yeri» deyimini, tertip heyetinin, 4 ncü madde gereğince ilân olunan yolları değiştirme yetkisi bulunduğu gibi yanlış bir anlamaya sebep olduğundan, fıkraya açıklık kazandırılmaktadır.

Aynı maddede yer alan «mahallin en büyük mülkiye amirince lüzum ve zaruret görüldüğü takdirde yürüyüşlerin yapılacağı yollar ile istikameti tespit edeceğine» dair hüküm, 1742 sayılı Kanunla, mahallî mülkiye amirince yapılacak bu değişikliğin 4 ncü madde gereğince ilân olunacak yollar üzerinde olabileceği hususunda sınır getirilmek suretiyle değiştirilmiş ise de, bu amacın esasen 4 ncü maddenin uygulanması ile sağlanabileceği görülerek, fazlalık gösteren ikinci fıkra metinden çıkarılmıştır.

Diğer taraftan, şehir ve kasabalar dışındaki genel yollarda yapılacak yürüyüşlerin tabi olduğu esasları düzenleyen ve 1742 sayılı Kanunla getirilen hüküm metne aynen alınmıştır.

Madde 6. — 171 sayılı Kanunun «Dağıtma» başlığını taşıyan 4 ncü maddesinin uygulanmasında, kanuna aykırı toplantı veya yürüyüşün izlenmesi ve gerektiğinde dağıtılması için mahallî mülkiye amirince görevlendirilecek en büyük zabıta amirinin veya zabıta amirlerinden birinin, bu hususta görevlendirildiklerinin ispatı, mahkemelerce mahallî mülkiye amiri tarafından önceden yazılı emir verilmiş olması şartına bağlanmakta ve usulle ilgili bu şartın tahakkuk etmemesi halinde, sanıkların beraatine hükmedilmektedir.

Bir toplantı veya yürüyüşün kanunsuz hale dönüşerek, kalabalığın zor kullanmak suretiyle dağıtılmasını gerektirecek bir olayın vukubulup bulmayacağının önceden kesin şekilde tespitine imkân olmadığına göre, bu karar acele bir halin ortaya çıkışında sonradan yazı ile teyit edilmek kaydıyla, mahallî en büyük mülkiye amirinin şifahi emriyle görevlendirme işleminin yapılmasında zorunluluk görülmektedir.

Madde 7. — Tasarının 5 nci maddesiyle 171 sayılı Kanuna 11 nci madde olarak eklenen maddeye, şehir ve kasaba dışındaki genel yollar üzerinde yapılacak yürüyüşlerin tabi olacağı esaslar da konulmuş olduğundan, bu hükümde belirtilen yerler dışında yapılacak toplantı veya gösteri yürüyüşünün de kanuna aykırı olduğunu belirtmek için, 171 sayılı Kanunun 1742 sayılı Kanunla değiştirilen 13 ncü maddesinin (ç) bendinin, yine aynı amaçla kanuna eklenmesi öngörülmektedir.

Madde 8. — Bu tasarının 1 nci maddesiyle 171 sayılı Kanuna eklenmekte olan 7 nci maddede, tertip heyetince verilen beyannamede ve eki olan belgede, tertip heyeti üyesi olarak gösterilen veya toplantı yöneticisi olarak görevlendirildiği kaydedilenlerin, aynı maddede belirtilen nitelikleri haiz olmamaları halinde şahsen sorumluluğu esasından hareketle, bunlar hakkında hükümlenilecek ceza gösterilmektedir.

Tasarının 2 nci maddesiyle 171 sayılı Kanuna eklenmekte olan 8 nci maddede bazı hususları yerine getirmekle görevli kılınan toplantı yöneticilerinin, bu görevlerini yapmamaları halinde ve bu yöneticilerin toplantı yerinde bulunmalarını sağlamakla yükümlü tutulan tertip heyetinin bu yükümlülüğün icaplarını ihmal etmesi halinde uygulanacak ceza tespit edilmektedir.

Diğer taraftan tasarının 3 ncü maddesiyle 171 sayılı Kanuna eklenen 9 ncü maddeye göre Hükümet Komiserine verilen, toplantının safahatını teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve film makineleri gibi araçlarla tespit ettirme yetkisinin kullanılmasında, görevlendirilen kişilere çeşitli yollarla engel olanlar hakkında hükümlenilecek ceza gösterilmektedir.

Madde 9. — 171 sayılı Kanunda ceza hükümlerini ihtiva eden maddelerdeki hapis ve para cezalarının daha müessir olmasını sağlamak amacıyla hapis cezalarının üçte bir nispetinde, para cezalarının da üç misli artırılması uygun görülmüştür.

Madde 10, - 11. — Yürürlük ve yürütme hükümlerini göstermektedir.

İçişleri Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No. : 1/209
Karar No. : 2

12 . 12 . 1974

Yüksek Başkanlığa

171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanuna bazı maddeler eklenmesi hakkında Kanun tasarısı, İçişleri Sayın Bakanı ve ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüldü.

Komisyonumuz, güvenoyu almamış bir Hükümetin getirdiği veya istediği tasarı ve tekliflerin görüşüleceğine dair itirazları benimsememiş, mevcut Hükümet, güvenoyu almamış olmamakla beraber Cumhurbaşkanının onaylamasıyla Anayasamızın 102 nci maddesine göre kurulmuş bir Hükümet olduğu, Hükümet kuruluşunun ayrı, güven oylamasının ise ayrı bir işlem bulunduğu ve bu sebeple de, tasarının görüşülebileceği fik-

rini çoğunlukla benimsedikten sonra, tasarının tümü üzerindeki görüşmeye başlamış ve yapılan görüşme sonunda, gerekçede belirtilen hususlar, prensip itibarıyla yerinde görülerek, maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Değiştirilmiş bulunan başlık madde metnine ilâve edilmek suretiyle 4 ncü çerçeve madde değiştirilmiştir.

Bölgede, huzur ve sükunun icabı, gerekli asayışı temin mülâhazasıyla, 4 ncü çerçeve madde ile eklenen 10 ncü maddenin sonuna; toplantı ve gösteri yürüyüşünün, Anayasamızın 11 nci maddesinde yazılı sebeplerle, 10 günü aşmamak üzere ve bir defaya mahsus olmak kaydıyla ertelenebilmesine, bu erteleme yetkisinin de, bölgenin emniyet ve asayişinden; mal güvenliğinden, vatandaş hak ve hürriyetlerinin korunmasından sorumlu olan ve bunların gereklerini en iyi şekilde takdir edebilecek durumda bulunan mülkiye amirlerine tanınmasına dair hükmün bir fıkra olarak ilâvesi uygun görülmüş diğer maddeler tasarı metninde olduğu gibi bırakılmış ve yapılan bu değişiklikle tasarı çoğunlukla kabul edilmiştir.

Mevzuun lüzum ve ehemmiyeti nazarı itibare alınarak tasarının öncelikle görüşülmesi temenniye şayan görülmüştür.

Havalesi gereğince Adalet Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı İçel Muhalefet şerhimiz eklidir. H. Baloğlu	Kâtip İzmir Muhalefet şerhimiz ilişiktir. R. Özen	Adana A. Topaloğlu
Ağrı K. Şahin	Bitlis A. İ. Gaydalı	Giresun H. V. Tekin
İçel İ. Göktepe	Kastamonu H. Öztürk	Konya Muhalefet şerhimiz ilişiktir. İ. Büyükyaylacı
Kütahya M. Ersoy	Mardin S. Güneşan	Yozgat M. A. Ünsür

MUHALEFET ŞERHİ

Tasarının tümü üzerinde muhalefetimiz :

10 Şubat 1963 tarihli ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri hakkındaki Kanunun bazı hükümlerini değiştiren 19 . 6 . 1973 günlü ve 171 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesince tümünün iptali üzerine bu defa Sayın Sadi Irmak Hükümeti tarafından Yüce Meclise sevk olunan ve Bakanlar Kurulunca İçtüzüğümüzün 79 ncu maddesine göre görüşülmesi kararlaştırılarak, bu hükmü göre Komisyonumuzda görüşülmesi istenilen değişiklik tasarısının Komisyonumuzda görüşülme olanağının bulunmadığı görüşündeyiz. İçtüzüğümüzün 79 ncu maddesi uyarınca bu tasarının görüşülmesi İçtüzük hükümlerini tamamiyle zorlamak olacaktır. İçtüzüğümüzün 79 ncu maddesinde iki unsur dikkatle incelenmeye değer görülmektedir.

1. — Bakanlar Kurulunun çekilmesi ve yeni Bakanlar Kurulu güvenoyu alınca kadar hükmünden ancak çekilmiş Hükümetin yerine yeni bir Hükümetin kurulmasına kadar geçen süre içinde yani önceden güvenoyu almış bulunan bir Hükümetin geçici olarak Hükümette kaldığı süreyi öngörmektedir. Şimdiki durumda bu süre Ecevit Hükümetinin Sayın Irmak Hükümetinin teşekkülüne kadar geçen süreyi ifade eder. Bu hükmüle bundan sonra güvenoyu almamış bir Hükümetin Parlamentodan istediği tasarıları hazırlayıp görüşülmesini istemeye cevaz veremez. Bunun bir nedeni de bu tür kurulan ve güvenoyu alamayan Hükümetlerin önceden kabul edilen yasalar içinde çalışıp günlük Hükümet icraatını yürütmesi ve Parlamento-daki partilerin süratle Hükümet kurmaya çalışmalarını zorlamaktır.

2. — Aynı maddenin sonundaki «Devam olunur» deyiminden de tasarının önceden Yüce Meclise verilmiş ya da Komisyonumuzda görüşülmeye başlanmış olmasının zorunluluğu kesindir. Şimdiki durumda Sadi Irmak Hükümeti tarafından Yüce Meclise sevk olunan tasarının bu iki unsurdan da yoksun olduğu, yeni bir tasarı ve Komisyonumuzda görüşülmesine başlanılmamış bir tasarı olarak, Hükümetin bu tasarımı İçtüzüğümüzün 79 ncu maddesine göre görüşülmesini istemeye hakkı bulunmamaktadır.

Yukarıda arz ve izah olunan nedenlerle İçişleri Komisyonunda Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri hakkında Sadi Irmak Hükümeti tarafından sevk olunan tasarının, İçtüzüğümüzün 79 ncu maddesinde öngörülen bir prosedürle görüşülme olanağı bulunmadığından hiç değilse durumun Anayasa ve Adalet Komisyonunda bir kere görüşülmeden ve anılan Komisyonun görüşünün alınmadan görüşülmesi ve kabulünü mümkün görmekteyiz.

Tasarının maddeleri üzerinde muhalefetimiz :

Tasarının 1 nci maddesi ile değiştirilen 7 nci maddesinde sözü geçen tertip heyeti üyelerinin tıpkı yönetici heyette olduğu gibi 1 üyenin o yerde ikametgâh sahibi olması tertip heyeti teşkilinde kolaylık ve maddenin fıkraları arasında paralellik sağlayacağı görüşündeyiz. Bu nedenle, tertip heyetinin iki üyesinin o yerde ikametgâh sahibi olanlardan seçilmesi zorunluluğunu, Anayasal bir hakkın kullanılmasını zorlaştıran bir hüküm olarak buluyor ve katılmıyoruz.

Yine aynı maddede; yönetici heyet üyelerinin de «Medenî haklarını kullanma yetkisini haiz, son beş yıl içinde Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri hakkındaki Kanuna muhalefetten hüküm giymemiş» bulunmasını şart kılmaktadır. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşünü düzenleyenler hakkında çok normal olan bu hükmün o yerden seçilebilecek yönetici heyet için de zorunlu kılınmasında, dışardan gelerek başka yerde bu türlü hareketleri düzenleyenlerin yönetici olarak saptadığı kişilerde bu niteliklerin bulunmamasından ilerde gereksiz sorumluluklarla karşılaşacağı dikkate alınarak bu sınırlama yalnız tertip heyeti için konulmakla yetinilmelidir. Örneğin A ilinden B partisinin yetkililerinin C bucağında tertipledikleri bir toplantının yönetici için C bucağından bulacakları bir kişinin bu nitelikte olup olmadığını bilmeleri ya da seçilen bir kişinin bu durumu saklaması, çok ilerde tertip heyetini sıkıntılı bir ceza tehdidi altına sokabilir. Özellikle geniş tabanlı olmayan siyasal kuruluşlar küçük yerlerde pek çok üye ve sempatizanı olmadığından çoğunlukla bu sıkıntılara maruz kalabileceklerdir.

Sonuç olarak biz bu hükmü de Anayasal bir hakkın rahatça kullanılmasına âdeta gereksiz bir sınırlama olarak görmekte ve katılmamaktayız.

Tasarının 4 ncü maddesi ile eklenen 10 ncu maddeye, Komisyonumuz üyelerinden İçel Milletvekili Sayın İbrahim Göktepe tarafından verilen ve oy çokluğu ile kabul edilen ve toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin mahallî mülkiye amirlerince lüzum görüldüğü takdirde ertelenebilmesi yolundaki ek fıkrası tamamen Anayasal özgürlüğün kısıtlanmasını, Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş olmasına rağmen geri getirmiş bulunmaktadır. Anayasa Mahkemesince iptal edilen yasada, bu yetki İçişleri Bakanının onayı ile sınırlandırılmış iken, bu defa biraz daha kısa süreli olarak verilen bu yetki doğruca mülki âmirlere tevdi olunmaktadır. Bu yetki tarafsızlıkları büyük değer taşıyan idarecilerimizi lâıyk olmadıkları birçok suçlamalara da muhatap tutacaktır. Tertip olunan her toplantı ve gösteri yürüyüşü çoğunlukla bir siyasal partinin felsefesinin damgasını taşıması nedeni ile her toplantı tertibinin ardından karşıt partilerin bu toplantıyı yaptırtmamak ve erteletmek için mülki âmirlere baskıları devam edecektir. Ve sonucunda da mülki âmirlerin bu yöndeki davranışları bazı partilerce olumlu, bazılarınca olumsuz görülerek şahsiyetlerinde Devlet ve Hükümet otoritesinin saygısını taşıyan yöneticilerimiz zedelenecektir.

Anayasal bir hakkın kullanılmasının kolaylaştırılması başlıca amaç olması gerekirken geriye dönük ve tutucu bir davranışla bunu belki de keyfi anlayışlarla sınırlandırmak ve öte yandan idarecilerimizi zedelemek çok yanlış ve tutarsız bir hareket olmuştur.

Yukarıda derinliğine ve genişliğine açıklanan nedenlerle Sadi Irmak Hükümeti tarafından hazırlanıp Yüce Meclise sevk olunan tasarıya karşı bulunmaktayız.

Saygıyla arz ederiz.

Konya Milletvekili
İ. Büyükyaylacı

Komisyon Sekreteri
İzmir Milletvekili
R. Özen

İçişleri Komisyonu Başkanı
İçel Milletvekili
H. Baloğlu

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 1/209
Karar No. : 47

28 . 5 . 1975

Yüksek Başkanlığa

171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanuna bazı maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı, Komisyonumuza havale olunmakla ve ilgili Hükümet temsilcilerinin de hazır bulunduğu bir toplantıda tetkik ve müzakere edilmiştir.

10 Şubat 1963 tarihli ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Hürriyeti hakkındaki Kanunun bazı maddelerini değiştiren 19.6.1973 günlü ve 1741 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesinin 14.3.1974 gün ve esas 1973/33, Karar 1974/9 sayılı ile biçim yönünden Anayasaya aykırı görerek iptal edilmiş ve bu karar 17.6.1974 günlü Resmî Gazetede yayınlanmıştır. Kararın Resmî Gazetede yayınlanmasından itibaren altı ay içerisinde yeni bir kanun çıkarılması mümkün olmamış ve Anayasa Mahkemesi kararlarının geriye doğru işlememesi nedeniyle 171 sayılı Kanunun 1742 sayılı Kanunla değiştirilen maddelerinin yürürlükten kalkmış bulunması kanunî bir boşluk yaratmış ve yeni bir kanun çıkarılması zorunlu olduğu Komisyonumuzca mütalâa edilerek maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Komisyonumuz; 171 sayılı Kanuna 1 nci çerçeve madde ile eklenen 7 nci maddenin 3 ncü fıkrasındaki beyanname verme süresi olan 72 saatlik süreyi, hakkın kullanılmasını kısıtlayıcı mahiyette görerek idarenin toplantılar sırasındaki görevinin, toplantının emniyetini sağlamak olduğu ve bunun için de 48 saatlik müddetin yeterli olduğu neticesine vararak bu süreyi 48 saat olarak kabul etmiştir. Keza aynı maddenin 6 ncı fık-

rasında toplantıda yönetici olarak görevlendirilecek kişilerin medenî hakları kullanma yetkisini haiz olmasını yeterli görmüş, tasarıdaki «son 5 yıl içinde Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkında Kanun hükümlerine muhalefetten altı aydan fazla hürriyeti bağlayıcı bir ceza ile kesin olarak mahkûm edilmemiş olması» şartını Anayasanın 28 nci maddesindeki «herkes önceden izin almaksızın silâhsız ve saldırısız toplanma ve gösteri yürüyüşü yapma hakkına sahiptir.» şeklindeki hükme aykırı görerek metinden çıkarmıştır.

171 sayılı Kanuna 2 nci çerçeve madde ile eklenen 8 nci maddenin birinci fıkrasının sonundaki «toplantı yerinde bulunmadıkça toplantı yapılamaz.» ibaresi çıkarılarak «toplantı yerinde bulunması zorunludur.» ibaresi konulmuş ve böylece toplantının selâmetle yapılabilmesi, icabında yöneticinin cezalandırılabilmesi sağlanmıştır.

171 sayılı Kanuna 3 ncü çerçeve madde ile eklenen 9 ncu madde ile Hükümet Komiserine tanınan yetkiler fazla bulunarak madde Hükümet Komiserinin yetkilerini kısıtlayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 4 ncü çerçeve maddesi ile 171 sayılı Kanuna 10 ncu madde olarak eklenen maddenin sonundaki «bırakılabilir» kelimesi maddeye açıklık vermek amacıyla «bırakılır» şeklinde değiştirilmiştir.

Tasarının 8 nci çerçeve maddesi ile 171 sayılı Kanunun 18 nci maddesine eklenen ikinci fıkradaki «altı aydan bir yıla kadar hapis cezası» hükmü fazla bulunarak, «üç aydan altı aya kadar hapis cezası» şeklinde değiştirilmiştir.

Tasarının; 5, 6, 7, 9, 10 ve 11 nci çerçeve maddeleri uygun mütalâa edilerek aynen kabul edilmiştir. Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere işbu rapor Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

Adalet Komisyonu Başkanı ve

Bu Rapor Sözcüsü

Sinop

Y. Oğuz

Başkanvekili

İstanbul

9 ncu maddeye muhalifim

A. D. Öztunç

Kâtip

Tunceli

S. Yıldırım

Adana

O. Çıtırık

Ankara

M. Alıcı

Ankara

İ. H. Köylüoğlu

İstanbul

İ. Özbay

İmzada bulunamadı.

Kırklareli

M. Atagün

Oylamada bulunmadı.

Muş

T. İ. Dikmen

Nevşehir

M. Z. Tekiner

Siirt

A. Cartı

Balıkesir

C. Bilgehan

Oylamada bulunmadı.

Kars

H. Yıldırım

Gaziantep

Y. Öztürkmen

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanuna bazı mddeler eklenmesi hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanuna aşağıdaki başlık ve madde metni 7 nci madde olarak eklenmiştir.

Tertip heyeti ve beyanname verilmesi :

Madde 7. — Bu Kanuna göre yapılacak toplantılar, medenî hakları kullanma yetkisini haiz en az üç kişiden oluşan bir tertip heyetince düzenlenebilir.

Tertip heyetini oluşturan üyelerden en az ikisinin toplantının yapılacağı yerde ikametgâhının bulunması şarttır.

Toplantı, toplantının yapılmasından en az 72 saat önce ve çalışma saatleri içinde, toplantının yapılacağı yerin bağlı bulunduğu en büyük mülkiye amirliğine, tertip heyetinden en az üç üyenin imzalayacağı bir beyannamenin verilmesinden sonra yapılabilir.

Bu beyannamede :

- a) Toplantının yapılacağı yer, gün ve saat,
- b) Toplantının amacı,
- c) Toplantıyı düzenleyen tertip heyeti üyelerinin açık kimlikleriyle ikametgâhları, gösterilir.

Beyannameye, tertip heyeti içinden veya dışından, toplantının düzenini sağlamak üzere yönetici olarak görevlendirilecek en az üç kişinin açık kimliklerini ve imzalarını taşıyan bir belge de eklenir.

Toplantıda yönetici olarak görevlendirilecek kişilerin medenî hakları kullanma yetkisini haiz ve son beş yıl içinde Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkında Kanun hükümlerine muhalefetten altı aydan fazla hürriyeti bağlayıcı bir ceza ile kesin olarak mahkûm edilmemiş olması ve en az birinin toplantının yapılacağı yerde ikametgâhının bulunması şarttır.

Bu beyanname karşılığında alındı belgesi verilmesi zorunludur.

Bu beyanname en büyük mülkiye amirliği tarafından kabul edilmez veya karşılığında alındı belgesi verilmeyse, keyfiyet bir tutanakla tespit edilir. Bu halde noter bulunan yerlerde noter vasıtasıyla ihbar yapılır; ihbar saati, beyanname verilme saatidir. Noter bulunmayan yerlerde tutanak yeter sayılır.

İlmühaberlerde veya tutanakta beyannamenin verildiği gün ve saat gösterilir.

Aynı yerde, aynı gün ve saatte toplantı yapmak üzere ayrı ayrı tertip heyetleri tarafından beyanname verilmiş ise, ilk verilen beyanname muteber sayılır. Sonra beyanname verenlere keyfiyet hemen yazı ile bildirilir.

**İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN**

*171 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti
hakkındaki Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi
Hakkında Kanun*

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

**ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN**

*171 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti
Hakkındaki Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi
Hakkında Kanun Tasarısı*

MADDE 1. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanuna aşağıdaki başlık ve madde metni 7 nci madde olarak eklenmiştir.

Tertip Heyeti ve Beyanname Verilmesi :

Madde 7. — Bu Kanuna göre yapılacak toplantılar, medenî hakları kullanma yetkisini haiz en az üç kişiden oluşan bir tertip heyetince düzenlenebilir.

Tertip heyetini oluşturan üyelerden en az ikisinin toplantının yapılacağı yerde ikametgâhının bulunması şarttır.

Toplantı, toplantının yapılmasından en az 48 saat önce ve çalışma saatleri içinde, toplantının yapılacağı yerin bağlı bulunduğu en büyük mülkiye amirliğine, tertip heyetinden en az üç üyenin imzalayacağı bir beyannamenin verilmesinden sonra yapılabilir.

Bu beyannamede,

- a) Toplantının yapılacağı yer, gün ve saat,
- b) Toplantının amacı,
- c) Toplantıyı düzenleyen tertip heyeti üyelerinin açık kimlikleriyle ikametgâhları, gösterilir.

Beyannameye, tertip heyeti içinden veya dışından, toplantının düzenini sağlamak üzere yönetici olarak görevlendirilecek en az üç kişinin açık kimliklerini ve imzalarını taşıyan bir belge de eklenir.

Toplantıda yönetici olarak görevlendirilecek kişilerin medenî hakları kullanma ehliyetini haiz olması ve en az birinin toplantının yapılacağı yerde ikametgâhının bulunması şarttır.

Bu beyanname karşılığında alındı belgesi verilmesi zorunludur.

Bu beyanname en büyük mülkiye amirliği tarafından kabul edilmez veya karşılığında alındı belgesi verilmmez ise, keyfiyet bir tutanakla tespit edilir. Bu halde noter bulunan yerlerde noter vasıtasıyla ihbar yapılır; ihbar saati, beyanname verilme saatidir. Noter bulunmayan yerlerde tutanak yeter sayılır.

İlmühaberlerde veya tutanakta beyannamenin verildiği gün ve saat gösterilir.

Aynı yerde, aynı gün ve saatte toplantı yapmak üzere ayrı ayrı tertip heyetleri tarafından beyanname verilmiş ise, ilk verilen beyanname muteber sayılır.

MADDE 2. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanuna aşağıdaki başlık ve madde metni 8 nci madde olarak eklenmiştir.

Toplantının yapılması, toplantı yöneticilerinin görev ve sorumlulukları :

Madde 8. — Beyannameye ekli belgede toplantı yöneticisi olarak bildirilenlerden en az üçü, yöneticilerin tümü tertip heyeti dışından seçilmişse, yöneticilerle birlikte tertip heyeti üyelerinden en az biri, toplantı yerinde bulunmadıkça toplantı yapılamaz.

Toplantı yöneticileri, toplantının sükûn ve düzenini ve beyannamede yazılı amaç dışına çıkılmamasını sağlamakla yükümlü ve sorumludurlar. Bunun için gereken tedbirleri alır ve icabında zabitanın yardımını isterler. Alınan tedbirlere rağmen sükûn ve düzenin sağlanamaması halinde toplantının dağıtılmasını Hükümet Komiserinden isteyebilirler.

Tertip heyeti, yöneticilerden en az üçünün toplantı yerinde bulunmasını sağlamak, bunun için gereken halde kendi üyeleri arasından veya dışardan, yöneticilerde aranan niteliğe sahip kişilerle yönetici sayısını tamamlamak ve sonradan görevlendirilen bu kişilerin açık kimlik ve imzalarını taşıyan belgeyi Hükümet Komiserine vermek zorundadır.

Tertip heyetinin ve toplantı yöneticilerinin sorumlulukları toplantı sona erinceye kadar devam eder.

10 Şubat 1963 tarihli ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkında Kanunun diğer maddelerinde geçen «İdare Heyeti» deyişi, bu Kanunda yükümlülük ve sorumlulukları belirtilen toplantı yöneticilerini ifade eder.

MADDE 3. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanuna 9 ncu madde olarak aşağıdaki madde eklenmiştir.

Madde 9. — Mahallin en büyük mülkiye amiri, toplantıda hazır bulunmak üzere hâkim sınıfından sayılanlar ve adliye memurları ile jandarma dahil askerî şahıslar ve emniyet mensupları dışından bir memuru Hükümet komiseri tayin eder. Hükümet komiseri toplantı yerinde kendi seçeceği bir mahalde bulunur.

Hükümet komiseri toplantının safahatını teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve film makineleri gibi araçlarla tespit ettirebilir.

Hükümet komiseri, 8 nci maddede yazılı tedbirlerin kifayet etmemesi dolayısıyla, hadiselerin toplantının devamını imkânsız kılacak ve genel sükûn ve düzeni bozacak fiille veya sözle saldırlı bir şekil alması halinde toplantıyı dağıtmaya yetkilidir.

(İçişleri Komisyonunun kabul ettiği metin)

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Adalet Komisyonunun kabul ettiği metin)

lır. Sonra beyanname verenlere keyfiyet hemen yazı ile bildirilir.

MADDE 2. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanuna aşağıdaki başlık ve madde metni 8 nci madde olarak eklenmiştir.

Toplantının Yapılması, Toplantı Yöneticilerinin Görev ve Sorumlulukları :

Madde 8. — Beyannameye ekli belgede toplantı yöneticisi olarak bildirilenlerden en az üçü, yöneticilerin tümü tertip heyeti dışından seçilmişse, yöneticilerle birlikte tertip heyeti üyelerinden en az birinin toplantı yerinde bulunması zorunludur.

Toplantı yöneticileri, toplantının sükûn ve düzenini ve beyannameye yazılı amaç dışına çıkılmamasını sağlamakla yükümlü ve sorumludurlar. Bunun için gereken tedbirleri alır ve icabında zabitanın yardımını isterler. Alınan tedbirlere rağmen sükûn ve düzenin sağlanmaması halinde toplantının dağıtılmasını Hükümet Komiserinden isteyebilirler.

Tertip heyeti, yöneticilerden en az üçünün toplantı yerinde bulunmasını sağlamak, bunun için gereken hallerde kendi üyeleri arasından veya dışardan, yöneticilerde aranan niteliğe sahip kişilerle yönetici sayısını tamamlamak ve sonradan görevlendirilen bu kişilerin açık kimlik ve imzalarını taşıyan belgeyi Hükümet Komiserine vermek zorundadır.

Tertip heyetinin ve toplantı yöneticilerinin sorumlulukları toplantı sona erinceye kadar devam eder.

10 Şubat 1963 tarihli ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkında Kanunun diğer maddelerinde geçen «İdare Heyeti» deyimini, bu kanunda yükümlülük ve sorumlulukları belirtilen toplantı yöneticilerini ifade eder.

MADDE 3. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanuna 9 ncü madde olarak aşağıdaki madde eklenmiştir.

Madde 9. — Mahallin en büyük mülkiye amiri, toplantıda hazır bulunmak üzere hâkim sınıfından sayılanlar ve adliye memurları ile jandarma dahil askerî şahıslar ve emniyet mensupları dışından bir memuru Hükümet Komiseri tayin eder. Hükümet Komiseri toplantı yerinde kendi seçeceği bir mahalde bulunur.

(Hükümetin teklifi)

Hükümet komiserine, 1630 sayılı Dernekler Kanununun 58 nci maddesinde gösterilen ödenekten, aynı maddeye göre tespit edilecek miktarda ücret ödenir.

MADDE 4. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanuna 10 ncu madde olarak aşağıdaki madde eklenmiştir.

Toplantının geri bırakılması :

Madde 10. — Toplantı, toplantının yapılacağı saatten evvel tertip heyetinin çoğunluğu tarafından, beyannamenin verildiği makama yazı ile bildirilmek şartıyla, bir defaya mahsus olmak ve 48 saati geçmemek üzere geri bırakılabilir.

MADDE 5. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanuna 11 nci madde olarak aşağıdaki madde eklenmiştir.

Madde 11. — Şehir ve kasaba içindeki genel yollar üzerinde yapılacak yürüyüşler 4, 7 ve 10 ncu maddeler hükümlerine tabidir. Yürüyüşe ait beyannamelerde, ayrıca, 4 nci madde gereğince ilân olunan yollar ve istikâmetlere uyulmak şartıyla, yürüyüşe geçmek için seçilecek toplanma yeri ile takip olunacak yol ve dağılma yeri gösterilmek şarttır.

Şehir ve kasabalar dışındaki genel yollarda yapılacak yürüyüşler de 7 ve 10 ncu maddeler hükümlerine tabidir. Yürüyüşe ait beyannamelerde, ayrıca, yürüyüşe geçmek için seçilecek toplanma yeri, takip olunacak yol ve dağılma yerinin gösterilmesi şarttır. Yürüyüş yapılacak yol birden fazla ilden geçiyorsa, bu beyanname yürüyüşün başlayacağı ilin valiliğine verilir. Beyannameyi alan valilik, yürüyüş yapılacak yolların geçtiği illerin valileri ile temas ederek, yürüyüş yolunu, istikametini, dağılma yerini ve trafik düzenini ve yürüyüşün güvenlik içinde yapılmasını sağlamak üzere lüzumlu tedbirleri tespit ve gerekçeli olarak yazı ile tertip heyetine duyurur.

Tertip heyeti, toplantı yöneticileri ve Hükümet komiseri hakkındaki 8 ve 9 ncu maddeler hükümleri yürüyüşlere de uygulanır.

(İçişleri Komisyonunun kabul ettiği metin)

MADDE 4. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanuna aşağıdaki başlık ve madde metni 10 ncu madde olarak eklenmiştir.

Toplantının Geri Bırakılması :

Madde 10. — Toplantı, toplantının yapılacağı saat-ten evvel tertip heyetinin çoğunluğu tarafından, beyannamenin verildiği makama yazı ile bildirilmek şartıyla, bir defaya mahsus olmak ve 48 saati geçmemek üzere geri bırakılabilir.

Mahallî mülkiye amiri, devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünün, millî güvenliğin, kamu düzeninin, kamu yararının, genel ahlâkın ve genel sağlığın gerektirdiği hallerde toplantı ve gösteri yürüyüşünü, 10 günü aşmamak ve bir defaya mahsus olmak üzere, erteleyebilir. Erteleme kararı, gerekçesiyle birlikte tertip heyetine derhal tebliğ edilir ve İçişleri Bakanlığına da bilgi verilir.

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Adalet Komisyonunun kabul ettiği metin)

Hükümet Komiseri toplantının safahatını teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve film makineleri gibi araçlarla tespit ettirebilir.

Hükümet Komiseri, 8 nci maddede yazılı tedbirlerin kifayet etmemesi dolayısıyla toplantı yöneticilerinin isteği veya toplantının devamını imkânsız kılacak ve genel sükûn ve düzeni bozacak fiille saldırlı bir şekil alması halinde toplantıyı dağıtmaya yetkilidir.

Hükümet Komiserine, 1630 sayılı Dernekler Kanununun 58 nci maddesinde gösterilen ödenekten, aynı maddeye göre tespit edilecek miktarda ticret ödenir.

MADDE 4. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanuna 10 ncu madde olarak aşağıdaki madde eklenmiştir.

Toplantının Geri Bırakılması :

Madde 10. — Toplantı, toplantının yapılacağı saat-ten evvel tertip heyetinin çoğunluğu tarafından, beyannamenin verildiği makama yazı ile bildirilmek şartıyla, bir defaya mahsus olmak ve 48 saat geçmemek üzere geri bırakılır.

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunun 14 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«13 ncü maddede yazılı hallerden herhangi birinde mahallin en büyük mülkiye amiri veya yazılı yahut acce le hallerde sonradan yazı ile teyit edilmek kaydıyla şifahî emirle görevlendireceği en büyük zabıta amiri veya zabıta amirlerinden biri toplantı veya yürüyüş yerine gelir. Gelişini münasip şekilde bildirir. Kalabalığa, kanuna uyarak dağılmalarını ve dağılmazlarsa zor kullanılacağını topluluğun duyabileceği vasıtalarla iltar eder. Kalabalık dağılmazsa zor kullanılarak dağıtılır.»

MADDE 7. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunun 13 ncü maddesine (c) bendi olarak aşağıdaki bent eklenmiştir.

c) 4, 7 ve 11 nci maddeler gereğince belirtilen yerler dışında;

MADDE 8. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunun 18 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

7 nci madde gereğince verilecek beyannamede tertip heyeti üyesi olarak gösterilen veya toplantı yöneticisi olarak görevlendirilenlerden, aynı maddede belli edilen nitelikleri haiz bulunmayanlar, toplantı veya yürüyüşün yapılması halinde, üç aya kadar hapis ve beşyüz liradan binbeşyüz liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

8 nci maddede yazılı görevleri yerine getirmeyen toplantı yöneticileri ile aynı madde gereğince yöneticileri toplantı yerinde bulundurmayan tertip heyeti üyeleri hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve bin liradan üçbin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Hükümet komiserince toplantı veya yürüyüşün safahatının teknik araç ve gereçlerle tespiti için görevlendirilenlere, bu görevlerini yaptıkları esnada cebir ve şiddet veya tehdit veya nüfuz ve müessir kuvvet sarf etmek suretiyle mani olanlar hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde altı aydan iki yıla kadar hapis ve bin liradan beşbin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

MADDE 9. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkında Kanunun 18, 19, 20, 21, 22, 23 ve 24 ncü maddelerinde yazılı hapis cezaları üçte bir nispetinde, para cezaları da üç misli artırılarak hükmolunur. Ancak, hükmolunan hapis cezası beş yılı geçemez.

(İçişleri Komisyonunun kabul ettiği metin)

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Tasarının 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Tasarının 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Adalet Komisyonunun kabul ettiği metin)

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkında Kanunun 18 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

7 nci madde gereğince verilecek beyannamede tertip heyeti üyesi olarak gösterilen veya toplantı yöneticisi olarak görevlendirilenlerden, aynı maddede belli edilen nitelikleri haiz bulunmayanlar, toplantı veya yürüyüşün yapılması halinde, üç aya kadar hapis ve beşyüz liradan binbeşyüz liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

8 nci maddede yazılı görevleri yerine getirmeyen toplantı yöneticileri ile aynı madde gereğince yöneticileri toplantı yerinde bulundurmayan tertip heyeti üyeleri hakkında üç aydan altı aya kadar hapis ve bin liradan üç bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Hükümet Komiserince toplantı veya yürüyüşün safahatının teknik araç ve gereçlerle tespiti için görevlendirilenlere, bu görevlerini yaptıkları esnada cebir ve şiddet veya tehdit veya nüfuz ve müessir kuvvet sarfetmek suretiyle mani olanlar hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde altı aydan iki yıla kadar hapis ve bin liradan beş bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

MADDE 9. — Tasarının 9 ncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 10. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

28 . 11 . 1974

Başbakan <i>S. Irmak</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>Z. Baykara</i>	Devlet Bakanı <i>M. Özgüneş</i>	Devlet Bakanı <i>M. Fer</i>
Devlet Bakanı <i>S. Yıldız</i>	Adalet Bakanı <i>H. Mumcuoğlu</i>	Millî Savunma Bakanı <i>İ. Sancar</i>	İçişleri Bakanı <i>M. Öztekin</i>
Dışişleri Bakanı <i>M. Esenbel</i>	Maliye Bakanı <i>B. Gürsoy</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>S. Reisoğlu</i>	Bayındırlık Bakanı <i>V. Tanır</i>
Ticaret Bakanı <i>H. Cillov</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>K. Demir</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>B. Tuncer</i>	Gıda - Tar. ve Hay. Bakanı <i>R. Aktan</i>
Ulaştırma Bakanı <i>S. Özbek</i>	Çalışma Bakanı <i>T. Esener</i>	Sanayi ve Tek. Bakanı <i>M. Gölhan</i>	En. ve Tab. Kay. Bakanı <i>E. Işıl</i>
Turizm ve Tan. Bakanı <i>İ. Evliyaoğlu</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>S. Babüroğlu</i>	Köy İşleri ve Koop. Bakanı <i>İ. H. Aydınoglu</i>	Orman Bakanı <i>F. Saatçioğlu</i>
Genç. ve Spor Bakanı <i>Z. Baloğlu</i>	Kültür Bakanı <i>N. Neftçi</i>	Sosyal Güvenlik Bakanı <i>S. Şide</i>	

(İçişleri Komisyonunun kabul ettiği metin)

MADDE 10. — Tasarının 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Tasarının 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Adalet Komisyonunun kabul ettiği metin)

MADDE 10. — Tasarının 10 ncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Tasarının 11 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

